

7 Allmän förhandsröstning

Innehåll

7.1	Tiden för förhandsröstning	2
7.2	Rätt att rösta på förhandsröstningsstället	2
7.3	Meddelande om förhandsröstning.....	3
7.4	Valförrättarna vid förhandsröstning.....	4
7.5	Valmaterial och arrangemangen på röstningsstället.....	5
7.6	Ordningen på röstningsstället.....	7
7.7	Förrättande av förhandsröstning.....	7
7.8	Fastställande av den röstandes identitet	9
7.9	Biträdande av röstande	10
7.10	Avbrytande av valförrättningen	10
7.11	Förteckning över förhandsröstande	11
7.12	Inlämnande av förhandsröstningshandlingarna till valnämnden.....	11
7.13	Förhandsröstning på institutioner	12

7.1 Tiden för förhandsröstning

Förhandsröstningsperiod

Förhandsröstningen i församlingsvalet börjar på tisdag 8.11.2022 och pågår till lördag samma vecka 12.11.2022. (VOK 2:24, 1).

Dagliga tider för förhandsröstningen

Röstningen sker:

- 1) på en plats som bestämts av valnämnden, varje dag klockan 9–18, och
- 2) på andra ställen vid de tidpunkter som valnämnden bestämmer (VOK 2:24,1).

Avslutande av den dagliga förhandsröstningen

Alla röstande som före utgången av den angivna röstningstiden har anlänt för att invänta sin tur har rätt att rösta innan valförrättningen avslutas på röstningsstället. Valförrättningen får således inte avbrytas eller avslutas förrän varje person som har anlänt till förhandsröstningsstället inom dess öppettid för att avge sin röst har getts tillfälle att använda sin rösträtt. När den angivna röstningstiden löpt ut ska röstningsstället stängas. Röstande som är närvarande ska före det underrättas om stängningen. (VOK 2:43)

7.2 Rätt att rösta på förhandsröstningsstället

En väljare har rätt att rösta på ett förhandsröstningsställe i vilken församling som helst. På förhandsröstningsstället granskas inte huruvida en person som anmäler sig som röstande har rösträtt i någon församling eller inte. Rösträtten granskas först senare av valnämnden i den församling, vars medlem den röstande har uppgett sig vara.

Den röstande har rätt att rösta på en kandidat som är upptagen i sammanställningen av kandidatlistorna i den församling där den röstande är antecknad som röstberättigad (VOK 2:27).

7.3 Meddelande om förhandsröstning

Församlingen/den kyrkliga samfälligheten meddelar

Valnämndens kungörelse om tid och plats för förhandsröstningen ska anslås på församlingens anslagstavla åtta dagar innan förhandsröstningen inleds, dvs. 31.10.2022, och ska finnas kvar där tills förhandsröstningen avslutas. Information om kungörelsen ska också publiceras i en tidning senast fem dagar innan förhandsröstningen inleds, dvs. 3.11.2022. (VOK 2:24,2)

Dessutom bör förhandsröstningsställena inklusive adresser och öppettider publiceras på församlingens eller den kyrkliga samfällighetens webbplats.

Valförrättaren meddelar

Ett meddelande om möjligheten att förhandsrösta och tiderna för förhandsröstningen ska sättas upp på ytterdörren eller något annat lämpligt ställe på förhandsröstningsstället senast några dagar innan förhandsröstningen inleds. Meddelandet ska hållas framlagt under hela förhandsröstningstiden.

Tydlig vägvisning till röstningsstället ska ordnas på synliga platser till exempel med hjälp av gatupratare och skyltar. Även inne i förhandsröstningslokalen ska nödvändig vägvisning organiseras.

7.4 Valförrättarna vid förhandsröstning

På allmänna förhandsröstningsställen förrättas röstningen av valförrättare.

Förordnande av valförrättare

Valnämnden förordnar valförrättarna till de allmänna förhandsröstningsställena. För förrättandet av förhandsröstningen bör det utses tillräckligt många myndiga valförrättare som är lämpliga för denna uppgift och vana vid att hantera dokument. Det bör alltid finnas minst två valförrättare på varje förhandsröstningsställe.

En valförrättare vid förhandsröstningen behöver inte vara medlem eller ersättare i valnämnden. Även en församlingsanställd kan utses till valförrättare vid förhandsröstningen. Valförrättaren behöver inte heller nödvändigtvis vara medlem av den församling vars valnämnd har utsett honom eller henne till uppgiften. En kandidat i församlingsvalet eller kandidatens make, barn, syskon eller föräldrar kan inte vara valförrättare i den församling där personen kandiderar. Med make avses en äkta make samt en person som lever under äktenskapsliknande förhållanden eller i registrerat partnerskap med kandidaten. (VOK 2:22,2)

Valnämnden ska se till att de som utses till valförrättare vid förhandsröstningen är väl insatta i sin uppgift. Valförrättarna ska också ha tillräckliga språkkunskaper i enlighet med vad som föreskrivs om språkliga rättigheter i kyrkolagen (1054/1993), språklagen (423/2003) samt i samernas hembygdsområde även den samiska språklagen (1086/2003).

Valförrättarens uppgifter i huvuddrag

Till valförrättarens uppgifter på förhandsröstningsstället hör att

- 1) ställa i ordning förhandsröstningsstället för röstningen,

- 2) se till att det finns tillräckligt med handlingar och tillbehör för förhandsröstning samt valbås på förhandsröstningsstället och förvara dem under den tid förhandsröstningen pågår,
- 3) se till att det finns tillräckligt med information och anvisningar på förhandsröstningsstället så att de röstande kan få detaljerad information om röstningsarrangemangen,
- 4) ansvara för att röstningen löper smidigt och för ordningen på förhandsröstningsstället,
- 5) på begäran fungera som valbiträde,
- 6) efter varje förhandsröstningsdag se till att ytterkuverten utan dröjsmål förmedlas till valnämnden i fråga,
- 7) efter förhandsröstningen se till att alla oanvända valhandlingar, förteckningar över röstande och valmaterial återbördas till valnämnden.

7.5 Valmaterial och arrangemangen på röstningsstället

Vid förhandsröstningen ska man använda en i valordningen avsedd röstsedel samt valkuvert och ytterkuvert som Kyrkostyrelsen låter tillverka och församlingarna beställer direkt från tryckeriet (VOK 2:25). Utöver dessa ska man använda en följebrevsblankett som kan skrivas ut på webbplatsen *info.församlingsvalet.fi*.

Som följebrev kan man också använda det meddelandekort som sänts till den röstande (VOK 2:25).

Valmaterial

Valförrättaren ska ha tillgång till åtminstone följande valmaterial:

- 1) röstsedlar (vita och orangefärgade)
- 2) följebrevsblanketter

- 3) valkuvert
- 4) ytterkuvert
- 5) förteckningar över personer som förhandsröstat
- 6) sammanställningar av kandidatlistorna för den egna församlingen
- 7) valstämpel med stämpeldyna (församlingens stämpel)
- 8) affischer med information om förhandsröstningsstället
- 9) pennor, anteckningsmaterial, häftstift/dekaler för uppsättning av affischerna
- 10) förteckning över församlingarna adresser (finns att skriva ut på webbplatsen info.forsamlingsvalet.fi).

Arrangemangen i lokalerna

Lokalerna på röstningsstället ska vara sådana att de röstande kan göra sin anteckning på röstsedeln med bevarad valhemlighet. Valbåset eller något annat motsvarande utrymme ska vara sådant att den röstande kan fylla i sin rötsedel i lugn och ro utan att bli iakttagen. Ett valbås eller valutrymme ska placeras så att man inte är tvungen att gå bakom de övriga båsen eller utrymmena för att nå fram. Bakom valbåset får inte finnas allmänna passager.

Skytningen till röstningsstället

Skytningen till förhandsröstningsstället ska vara tydlig och bestå av till exempel gatupratarer eller informationsblad och skyltar som sätts upp på dörrarna. I själva vallokalen kan man också placera skyltar för att göra det lättare för väljarna att se vilken väg man ska gå.

Tillgänglighet

Röstningsstället ska placeras i ett sådant utrymme i byggnaden att också personer med begränsad rörelse- eller funktionsförmåga kan ta sig dit. Vid valet av röstningsställe ska

man se till att platsen är tillgänglig för personer med funktionsnedsättning och personer som använder hjälpmedel, såsom elrullstol.

För rullstolsburna ska det också finnas ett valbås eller annat utrymme där en rullstol får plats och där ingen kan se vad den röstande antecknar på sin röstsedel. Ett fristående skrivunderlag med skärm som placeras i famnen är enligt riksdagens justitieombudsman inte tillräckligt för att trygga valhemligheten.

Övriga arrangemang

Byggnaden ska vara brandsäker. Utrymningsvägarna ska hållas fria från hinder, och skyltar för utrymningsvägar får inte täckas.

7.6 Ordningen på röstningsstället

Röstningen ska ordnas så att valhemligheten bevaras. De som är närvarande vid ett röstningsställe ska iaktta de föreskrifter som valförrättaren meddelar för upprätthållande av ordningen och tryggnad av valförrättningens ostörda förlopp. (KL 23:24)

På ett röstningsställe eller i dess omedelbara närhet får inte under röstningstiden hållas tal, sättas upp anslag eller delas ut tryckta eller skrivna upprop, och de röstandes valfrihet får inte heller på något annat sätt utsättas för påverkan eller försök till det. (KL 23:24) Minimivillkor för försök till påverkan är att det sker utom hör- och synhåll från röstningsstället eller den väg som direkt leder dit.

7.7 Förrättande av förhandsröstning

Röstningen på förhandsröstningsstället förrättas enligt följande: (VOK 2:26-27)

- 1) Den röstande anmäler sig till valförrättaren och identiteten kontrolleras (läs mer om fastställande av identitet i följande stycke).

- 2) Valförrättaren ger den röstande en öppen röstsedel eller öppna röstsedlar. (Övriga valhandlingar, dvs. valkuvert, följebrev och ytterkuvert, tas fram och fylls i först när röstningsanteckningen har gjorts.)
- 3) Den röstande går till valbåset, gör sin anteckning på röstsedeln med bevarande av valhemligheten och viker röstsedeln eller röstsedlarna. Om väljaren upptäcker att han eller hon har gjort ett fel och vill ha en ny röstsedel, ska den första sedeln rivas sönder innan en ny röstsedel ges.
- 4) Den röstande återvänder till valförrättaren och lägger den vikta röstsedeln ostämplad i valkuvertet så att valförrättaren ser det. Om det finns två röstsedlar (vit och orangefärgad) ska båda läggas i samma kuvert.
- 5) Den röstande tillsluter valkuvertet och valförrättaren stämplar kuvertet.
- 6) Valförrättaren antecknar den röstandes namn, församling och röstningsdag i förhandsröstningsställets förteckning över förhandsröstande.
- 7) Den röstande fyller för in del i det följebrev som valförrättaren ger och undertecknar det. Som följebrev kan man också använda baksidan av det meddelandekort som sänts till den röstande.
- 8) Valförrättaren undertecknar följebrevet som bevis på att röstningen har skett i den ordning som bestäms i valordningen.
- 9) Valförrättaren lägger in valkuvertet och följebrevet i ytterkuvertet så att valnämndens adress syns i adressfältet och stänger ytterkuvertet.
- 10) Valförrättaren sänder eller lämnar in ytterkuvertet till valnämnden i den församling i vars val den röstande deltagit (en förteckning över församlingarnas adresser kan skrivas ut på webbplatsen info.forsamlingsvalet.fi). Ytterkuverten postas eller lämnas vidare i slutet av varje dag.

7.8 Fastställande av den röstandes identitet

Den röstande ska visa upp ett identitetsbevis eller en annan tillräcklig utredning över sin identitet för valförrättaren (VOK 2:26). Meddelandekortet (meddelande om rösträtt) räcker inte som identifikation. Identiteten ska utredas innan valdokumenten ges till den röstande. I regel ska den röstande för valförrättaren visa upp en handling med foto som styrker den röstandes identitet (identitetsbevis). Som identitetsbevis fungerar ett pass eller ett ID-kort som utfärdats av polisen. Även körkort eller ett fotoförsett FPA-kort kan betraktas som en tillräcklig utredning om personens identitet.

Valförrättaren behöver dock inte ovillkorligen kräva att den röstande visar upp en handling som bevis på sin identitet, om hans eller hennes identitet med säkerhet kan verifieras också i övrigt, till exempel på grund av att valförrättaren känner personen i fråga. I tidigare val har det visat sig att alla inte nödvändigtvis har pass, körkort eller andra motsvarande handlingar. Om valförrättaren inte känner den röstande kan det vara svårt att utreda identiteten. I sådana fall ska valförrättaren sträva efter att göra en helhetsbedömning av situationen utgående från hur tillförlitlig valförrättaren anser personens övriga utredning vara samt situationen i allmänhet. I vissa fall kan en sådan röstande ha andra handlingar med sig som – även om de inte är försedda med ett fotografi – kan styrka personens identitet. Den röstande kan också komma i sällskap av följeslagare, som kan styrka sin egen identitet och dessutom muntligen också den förstnämndas identitet. I sådana situationer måste valförrättaren förlita sig på sitt eget omdöme. Observera emellertid att de nämnda exemplen kan godkännas som utredning av den röstandes identitet endast i undantagsfall och endast under förutsättning att valförrättaren betraktar utredningen som tillförlitlig över lag.

7.9 Biträdande av röstande

På begäran av den röstande ska valförrättaren bistå honom vid röstningen. Biträdet kan bland annat hjälpa den röstande med att göra anteckningen på röstsedeln och fylla i följebrevsblanketten.

Personer vilkas förmåga att fylla i röstsedeln är väsentligt försvagad får också ta hjälp av ett biträde efter eget val. Detta gäller förutom blinda och personer med andra funktionshinder även personer som till exempel på grund av en plötslig sjukdom har blivit oförmögna att fylla i röstsedeln.

Den som har rätt att hjälpa en röstande att fylla i röstsedeln är skyldig att samvetsgrant fylla i det som den röstande visar och att hemlighålla det som han eller hon fått veta i samband med valförrättningen. Biträdet får under inga omständigheter rekommendera att den röstande ska rösta på en viss kandidat. En kandidat eller en kandidats make eller maka, barn, syskon eller föräldrar kan inte vara biträde (VOK 2:27,3).

Om den röstande till exempel på grund av en skada inte klarar av att göra någon som helst anteckning eller endast klarar av att sätta ett bomärke, kan biträdet på följebrevsblanketten under punkten för den förhandsröstandes underskrift skriva till exempel "Anna Anderson, för Martin Skog".

7.10 Avbrytande av valförrättningen

Om valförrättningen av tvingande skäl måste avbrytas under dagens lopp ska valförrättarna ta hand om förhandsröstningshandlingarna omsorgsfullt och förvara dem under övervakning. (VOK 2:44)

7.11 Förteckning över förhandsröstande

På förhandsröstningsställena ska finnas en förteckning där man antecknar den röstandes namn, den församling där den röstande enligt egen uppgift finns upptagen i förteckningen över röstberättigade samt den dag då rösträtten har utövats. (VOK 2:30) Kyrkostyrelsen har låtit trycka blankettmallar för de här förteckningarna. Mallarna kan beställas från tryckeriet eller skrivas ut på adressen info.forsamlingsvalet.fi.

Ytterligare sidor av blankettmallen kan skrivas ut efter behov. När förhandsröstningen har avslutats numreras sidorna i förteckningen och binds ihop till en bunt. På den översta blanketten antecknas förhandsröstningsstället och det totala antalet röstande.

Med tanke på eventuella ändringssökanden ska förhandsröstningen också protokollföras.

7.12 Inlämnande av förhandsröstningshandlingarna till valnämnden

Sändning av ytterkuverten

Valförrättaren ska se till att ytterkuverten sänds till valnämnden i respektive församling **utan dröjsmål i slutet av varje valdag.**

Om ytterkuverten i slutet av en förhandsröstningsdag inte kan sändas vidare, ska de förvaras bakom lås över natten, helst i ett kassaskåp eller motsvarande.

Ytterkuverten ska ovillkorligen vara valnämnderna tillhanda senast **18.11.2022 kl. 16. Ytterkuvert som kommit in efter denna tidpunkt kan inte beaktas i rösträkningen.**

Sortering av ytterkuverten

Om det finns tid kan valförrättaren med fördel sortera ytterkuverten i två grupper på förhandsröstningsstället för att underlätta vidarebefordran:

- 1) ytterkuvert som är adresserade till valnämnden i den egna församlingen och
- 2) ytterkuvert som är adresserade till valnämnder i andra församlingar

7.13 Förhandsröstning på institutioner

Vi rekommenderar att valnämnden gör det möjligt att förhandsrösta också på så många institutioner som möjligt, inklusive hälsovårdsenheter som ger vård dygnet runt. Förhandsröstning kan ordnas t.ex. på sjukhus, hälsocentralernas bäddavdelningar samt äldre- och serviceboenden.

Vid förhandsröstning på olika institutioner tillämpas i regel samma förfarande som på de allmänna förhandsröstningsställena.

Valnämnden ska komma överens om förhandsröstningen med institutionens personal i god tid på förhand.

Förhandsröstningen kan förrättas till exempel på ett sjukhus så att valförrättarna börjar med att ta emot röstande i matsalen eller något annat relativt stort och ändamålsenligt rum, varefter valförrättarna separat besöker de sängliggande patienter som meddelat att de vill använda sin rösträtt. Valförrättarna bör i varje enskilt fall fråga vårdpersonalen när det är lämpligt att besöka en patient och låta honom eller henne rösta.

När förhandsröstning förrättas i ett patientrum eller något annat motsvarande rum ska det alltid ske i närvaro av två valförrättare.

Alla som har rätt att förhandsrösta på institutionen i fråga ska ges lika möjlighet att använda sin rösträtt. Innan valförrättarna lämnar institutionen bör de be personalen kontrollera att alla som uttryckt sin önskan om att få rösta har fått möjlighet till det.